

НАРОДНА СКУПШТИНА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ О РАДУ СРПСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ЗА ВРЕМЕ СКУПШТИНСКОГ РАДА

ПРЕПЛАТУ ПРИМА

КРАЉЕВСКО-СРПСКА ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА

ЦЕНА ЈЕ ЛИСТУ:

за Србију 6 дин. месечно
од једнога броја 0*10 дин.
за стране земље поштанског савеза 15 дин. месечно

УРЕЂУЈУ СКУПШТИНСКИ СЕКРЕТАРИ:

Ранко Петровић, Доброслав Ружић, Љуб. П. Ћирић.

Број 68

СУБОТА 16 ФЕБРУАРА 1891

Година I

56 САСТАНАК

4 фебруара 1891 год. у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК

Димитрије Катић

СЕКРЕТАР

Лука Лазаревић

(НАСТАВАК)

(О буџету: Министар М. Вујић)

Даље, господо, помињао је г. Авакумовић, не толико ради самих посланика колико ради јавности, ради народа, ради оних којима се говори, као што је поштовани посланик г. Гига рекао, кроз прозор, помињао је, велим, и некаквих 100 милиона зајма, које г. Авакумовић приписује и пребацује радикалној влади. (Авакумовић: јест, рачун говори!). Господо, рачун говори, али и рачун и памет показују са свим друго нешто. Да пређем одмах на ствар. Први зајам за исплату државних дугова закључен је начелно под савезном владом, и поднесен Скупштини. Онда је био и г. Авакумовић за тај зајам, као што сам и ја био, т. ј. морали смо бити, јер је ваљало платити саме подужице. Тим зајмом исплаћени су дакле само привремени дугови, које је савезна влада затекла и ништа више. Ви се сећате сви оних мојих извештаја, и мојих говора, да је 1887 год. затечено у самим боновима 11,000.000 дин. То је оно време, кад се није могло ући у министарство финансије у ходник од самих поверилаца државних. То је оно време, кад је мој претходник министар финансија наређивао благајницима мин. финансије, да болују по 3 дана, т. ј. овамо наређивао исплату, али кад дотични дођу с квитицама, а врата благајне затворена и благајник «болује» по 3 дана! (Смех!) Тај зајам, дакле није пао ни с једним динаром на терет радикалне владавине.

Други је зајам, зајам за откуп железничке експлоатације. Тим зајмом, не само да није оптерећен државни буџет, него је још олакшан. Њиме је искупљена држ. железница бесмислено под аренду издата.

Ништа више нећу да напоменем до ово. Док је ово друштво имало под закуп експлоатацију железнице и док су имали и уживали нео приход од ње, ми смо дотле доплаћивали још милион и милион и по дин, и тако бисмо доплаћивали и даље, да је у страначким рукама железница остала. Сад имамо железницу у својим рукама, имамо 1,400.000 дин. ануитета, који она сама плаћа и имамо шта више још преко тога прихода. Сем тога експлоатација је у нашим рукама и железнички материјал наша је својина. Овим је дакле само учињена једна добит држави. То данас већ и деца знају.

Даље наводи господин Авакумовић дуван. То је исто и са дуваном. Не треба ту ни говорити. Узмите само јануарски рачун, па ћете видети, да ли је вредно бело задужити се са оном сумом од 300.000 дин. годишње на име ануитета, да се два милиона чиста прихода добије. Ну што се тиче самога зајма, који ни са ових 300.000 није морао бити закључен, ту знате да он није ни закључен од наше стране, већ баш противно решењу Скупштинском. За то је Скупштина пок. Ракића хтела и да окриви. Зајам је два пута тежи, но што је имао бити по закону.

Даље се спомиње чак и со. Мој одговор о дувану, важи и за со. Ми од соли имамо 2,000.000 дин. чистог прихода, а то је пре ишло друштву у џеп. То казују прости рачуни. Једну чисто државну добит хтети представити још као задужење то је у стању да учини само г. Авакумовић.

Помиње, даље, г. Авакумовић и прирез за наше наоружање. То је, господо, прирез за једну неопходну земаљску потребу, која је лане у тајној седници расправљена, и на тај прирез и либерали су пристажи, пристали су да се разреже по 6 пара, да се земља најнужнијим војним потребама снабде. То је привремена ствар — ствар преке потребе земаљске, коју патриотизам налаже.

Најзад је напоменуто и некаквих 3,000.000, стављених у буџет министарства грађевина за железнички материјал. То није никакав зајам. То је исти онакав зајам, као што је и лане у буџету старало 150,000 динара или 50.000 дин. ануитета за подизање јавних грађевина, које могу представљати и вредност од 50 милиона! Ту нема зајма већ набавке у вредности од 3 мил. за железницу и повремене исплате просто зато, што се све оно, што још треба нашој држ. железници, не да једногодишњим приходима исплатити, а набавке се не чине за једну већ за толике године, које ће ју и исплатити. Ту дакле министар грађевина није хтео да оптерећава буџет од једном, него је казао, дајте ми ануитет, па да ја могу за ову суму набавити железнички парк. То није зајам, него је редовна потреба железнице.

Кад ово овако аналишемо, ја не видим овде никако оптерећење радикалне владавине. Ја чак даље идем. Узмимо дефицит од прошле и ове године, рецимо да ће га бити на 8 милиона скупа, па кад би се баш и морао чинити зајам за покриће тог дефицита, то не би била последица ове владавине, већ последица још оног финансиског стања, које је пре нас створено. Да нисам вратио држави њене изворе, тај би дефицит за две године изнео 20 милиона, а овако неће ни осам, ако органе за наплату добијемо. Нама није било могуће да друкче учинимо, ми сад не можемо да поједемо сав дефицит, а неће ваљда ни опозиција од нас тражити, да укинемо школе, да војни буџет сведемо на 4 – 5 милиона. Нећете ваљда хтети да лудом питедњом повратимо на јуриш равнотежу. Тај предлог о укидању школа и војске поднесите ви Скупштини. Овакав буџет какав је

Скупштини поднесен, није мој буџет, већ буџет потреба државних, није грађен по доброј вољи, него по невољи, а та невоља, то су, господо, अनुштега од близу 20,000.000 динара, које нам је прошла владавина наметнула.

Г. Рибарац напоменуо је буџет од 1880 год., какав је био, али г. Живан Живановић је лепо сам показао, како се у свима тадашњим буџетима од 1880 г. показује суфицит а не дефицит, док сви знамо да је дефицит само растао. Ја не знам шта се мени може да замери, кад ја отворено и јасно кажем: „овај буџет показује оволики и оволики дефицит и то дефицит, који је испод половине сведен.

Ја мислим, господо, да ће бити мало разлике између финансијске политике, која је предходила данашњој владавини, и наше финансијске политике. Ја ћу само да напоменем нешто и нећу да говорим шта је задобивено, него ћу само то да кажем, да искреност, са којом ми излазимо данас и кажемо колики је дефицит, показује, да је ту већ велика разлика. Можда би господо из опозиције била задовољнија, кад би ми саградили буџет, као што је био пре нас, са привидном равнотежом, међутим ја се не би никада тога подухватио, а ни мојим пријатељима, друговима у влади, никада не би то саветовао, да такав буџет изнесе. Ја сам вам јуче напоменуо, да је ланска буџетска цифра подигнута од 46 на 57 милиона и господо из опозиције пребацивала су, као да сам ја то правдао тиме, што сам казао: „да то баш захтева углед Србије“. Два разлога, господо, захтевају да буџет буде овакав: Први је, што Народно Представништво и народ треба да знају, колико свега имамо прихода а колико расхода и онда разуме се рачунаћи тако, рачунам, да је и таква буџетска цифра достojнија за Србију према суседима њеним. Ја сам могао да саградим буџет, и тако да изоставим позиције бруто прихода и расхода и још кад бих ишао тако далеко, као што су моји претходници ишли, те су и оно, што се мора да плати изостављали, ја бих могао саставити буџет по жељи либерала можда и са 35—40 милијуна, али ја мислим да ни они не би могли бити задовољни са тим лажним буџетом.

То је једна битна разлика између пређашње финансијске политике и садашње. Дакле, ту је разлика у самом грађењу буџета; даље разлика је у томе, што ја за време мога рада на управи државној, нисам ни један извор државни дао под аренду, ако нисам успео да га вратим, за цело га под закуп дао нисам. Тако исто ја се не служим вицецима мојих предходника, да кад се појави дефицит, да га правдам тиме, што ћу као и они казати: „па ви сте ми вотирали буџет са толико и толико прихода и расхода, али то није ушло у државну касу и стога је овај дефицит“. Оваквим вицецима нисам био рад да се служим ни при грађењу буџета, ни при одобравању.

Ја сам вољан да признам дефицит, и у моме јучерањем говору а и данас кажем, да предвиђени дефицит може да порасте можда са 2,000.000 динара, ако не предузмемо мере, да се наплаћивање државних прихода благовремено врши. Дефицит се не да, господо, уклонити леним речима, не, он се може уклонити само делима и ја онег враћам питање господи из опозиције, кад хоћете буџет без дефицита, сви ви и г. Авакумовић као и Ранко и г. Кундовић као и г. Драгиша Станојевић, ја вам онда велим, треба изнети позитивне предлоге а не чинити уштеде ситним поткресивањем појединих буџетских позиција, као што је лепо рекао г. Риста Поповић. Треба дакле поднети такав позитиван предлог, који ће донети од једном повратити равнотежу у буџету.

Ја сам први, који ћу се оваквом предлогу радо поклонити и радо га примити, само ако се таквим предлогом неће на просто ценање појединих буџетских листова без питања, да ли се то тако може да чини, јер онаква уштеда, какву је г. Ранко напоменуо да је треба учинити у војном буџету у 2 мил., то није никаква уштеда, већ просто ценање буџетских листова. Тако уме сваки штедити. Но ја бих желно, да неко поднесе свој предлог и да га пред Скупштином као умесна оправда, како ће се учинити уштеда стварна без повреде животних интереса државних, и ја ћу бити вољан, да такав предлог примим!

Јер ја признајем да не знам како се на једном министарству може да уштеди 2½ мил. динара, а да се његови битни интереси не повреде! То нека ми кажу г. г. противници. На завршетку нека ми буде дозвољено да још једну исправку учиним.

Г. Драгиша Станојевић у своме уводном предавању о буџету, држао је лекцију о буџетској уставности а све у намери, да Скупштину доведе до тога закључка, да је буџетско право искључиво право народа и Скупштине и да буџет може по Уставу да важи и без краљева одобрења. Нема сумње, да је Народна Скупштина позвала да буџет вотира и ни један издатак не може се учинити, докле га Народна Скупштина не одобри, али Драгиша је прегерао кад каже да буџет може да важи и без потврде владе, и без његове санкције. Ја, господо, морам ово да исправим тиме, што г. Драгишу упућујем на чл. 35 Устава, који каже: „никакав закон не може вредети без пристанка оба законодавна чиниоца“. Пошто је буџет закон, то сви онда знамо да и он може важити тек, ако га Краљ потврди. У толико исправљам његов говор, да не остане Народно Представништво под утицајем, да је онако, као што је г. Драгиша у своме предавању о буџетској уставности говорио.

На завршетку морам опет да кажем, или управо да поновим оно, што сам јуче казао: „да и ја нисам за дефицит, већ шта више, ја сам не само за равнотежу, него ако се чак може и за суфицит“. Ја сам дефицит свео на половину и испод ње, а сав се скинути може по моме уверењу само новим изворима.

Дефицит је за министра финансија највећа невоља, јер у току године, ја сам уверен, да се неће тражити само они издаци, који стоје у буџету, него ће бити и ванредних потреба, тражиће се прекорачење и то на основу старог буџетског закона, по коме се ти издаци могу учинити из готовине државне благајне и министар мора овамо да их чини из дефицита државне благајне!

Ја на завршетку имам да кажем, да из онога стања, у коме је земља била близу банкрота, из таквог стања, није могуће било од једном ускочити у буџетску равнотежу. Програм целе финансијске политике наше у томе је, да она буде упућена оним путем, којим се иде исправни овога стања и ја имам уверења да се искреном и отвореном радњом, тачним испитивањем тога стања и позитивним лечењем, дакле и новим жртвама може Србија довести, да из банкрота понајлакше пређе у правилно финансијско стање.

Ј. Авакумовић — Г. министар финансије у својим одговорима често има обичај, милује да се служи вицецима, па и у овој прилици тако је учинио. Одговарајући мени позвао се у помоћ на Пелагића и на неке његове погрешке. Ја нећу у томе да следујем министру; ја хоћу да исправљам оно, што је погрешно схватио из мог говора, да покажем да није имао места да одговара, а најмање служи вицецима, кад је реч о овако озбиљној ствари. Ено мога говора у стенографским белешкама, и у њему стоји шта сам казао о зајму 6 милиона динара. Ја сам сигуран кад г. министар прочита овај мој говор, да ће наћи, да није имао шта да замери, а најмање на овај начин као што је учинио.

О заложницама, обвезницама г. министар изволео је казати, да је било 50.000 кад су радикали примили управу. Биће 70.000, кад је дошла радикална влада да је примила; а ако не баш 70.000, али преко 50.000 извесно. У свом извештају од 3 нов. 1889 сам је министар признао, да их је прошле године имао 68.000 комада. Ну главно је да исправим о зајмовима. Г. министар финансије изволео је рећи, да зајам од 30 милиона није учинила радикална влада. Ја се чудим да то сме јавно и пред Скупштином да каже, кад је познато, да је баш он, као радикални министар после савезне владе, тај зајам Скупштини предложио и том приликом пред Народном Скупштином казао: ово је последњи зајам, који ћу ја учинити. Стенографске белешке онога доба то потврђују.

Председник министарства С. Грујић — Господо! После онако испрених беседа мога поштованог друга министра

финансије, мени је остало врло мало да кажем о буџету, о коме се води дебата већ неколико дана. С тога ћу дакле врло мало морити стрпљење Народног Представништва.

Но пре него што пређем на буџет у опште, дозволите, госпоно, да учиним неке мале исправке у говорима господе посланика и то не свију, којима бих можда имао одговарати, јер то не знам, пошто сам био спречен службеним пословима, да присуствујем непрестано при дебати о буџету, него само у говорима оних, које сам ја чуо, а нарочито имам да одговорим на један одговор, који се тиче мене лично као министра спољних послова.

Г. Авакумовић у својој дугој и красноречивој беседи учинио је неке додатке, који ће јој много одузети од те красноречивости. Он је на име употребио и односно мене један виц, јер је, хотећи да представи да ће дефицит у овоме садањем буџету бити много већи, — казао од прилике ово: Ево и министар иностраних дела тражи накнадни кредит од 104.000 динара, па је додао: Он то истина тражи за 1889, али ко зна да то није прекорачени кредит из 1890 год? Тај израз или је виц, или је неоправдано сумњичење мога са свим отвореног рада.

Ја могу најсвечаније уверити мог пријатеља из опозиције, да стоји потпуно онекакво, како сам у предлогу казао, т. ј. да је прекорачен кредит за 1889 год, а не за 1890.

Кад бих погледао у рад прошле Скупштине, он би се могао уверити, да је прошле Скупштине тражено одобрење тога накнадног кредита, али Скупштина није доспела да га реши, те је и ове године предлог о истом поновљен.

По томе држим да сам у праву, да одбијем ово сумњичење и да кажем да је са свим неумесно.

Сад да пређем на сам пројект буџета. Госпоно, пројект тај, који је пред вама и занима вас већ скоро 3 месеца, толико је исто занимао и владу, ако не и више. Он је неколико пута рађен и претресан у министарск. седницама, јер нам није лако било изићи пред Скупштину са оволким дефицитом, нарочито није било лако министру финансија, који је на првом месту одговорио за поднашање буџета државног. Но, госпоно, после озбиљног проучавања специјалног буџета, после свих могућих уштеда, и кад нисмо смели узети на се одговорност за даље скраћивање појединих позиција, бојећи се да са тога онемогућимо намрење извесних суштствених потреба државних, онда смо оставили да сама Скупштина о томе буџету изрекне свој суд. Финансијски одбор скупштински, коме је буџет према пословнику упућен био на претрес, такође је дужне на томе буџету радио, и ја мислим, да је известилац г. Риста Поповић доста разложно, красноречиво изложно стање буџета, показао вам у чему се и какве уштеде у њему могу учинити. У томе су били сви чланови финансијског одбора сагласни, само се издвојио председник одбора Ранко Тајсић, који је своје одвојено мњење назвао „извештајем одборске мањине“. Он у главноме највећу уштеду хоће да постигне на војном буџету; на чему поменце г. Ранко мисли да се може уштедети, он у „извештају мањине“ није означио, него је обећао да ће о томе говорити, кад буде о томе реч, те зато и ја нећу говорити сад о тима подробностима, нити могу побијати његове разлоге, кад их у појединостима није изнео; међутим како у специјалном претресу неће бити више говора у опште о поднешеним извештајима, сматрам за дужност да кажем и ја неколико речи о ономе, што се односи на буџет у опште. Ја мислим да оне уштеде које г. „известилац мањине“ замислила да се у војном буџету могу учинити, или су противне постојећим законима, или су противне сигурности земље. Судићи по мотивацији одвојеног мњења г. Ранко Тајсића како изгледа нишани, да уштеду ову постигне просто на платама и додацима официрским, јер он каже, да сами додани официрски иду на 1.000.000 динара. И да баш стоји у истини, да су само додаци 1 милион, — ма да су они далеко испод те цифре, — омет укидање то не би могло, ни смело ни тек тако првоизвољно као што г. Ранко замислила.

Ваља знати ије свега, да су додаци официрски као и њихове плате регулисане законом, ја мислим да једном примедбом у буџету, не можемо то да оспоримо, и да не говорим

о томе, дали би било уместо и оправдано да се то учини, и да ли то не би било противно правичности, па можда — самом Уставу.

Даље он хоће да уштеди укидајући неке „привидне батаљоне“, како он то каже. Ја држим да је за свакога увиђавно, ко прати шта се ради изван земље, да свако смањивање у постојећим кадровима војске било би очевидно смањење земаљске безбедности. И укинути неке кадрове батаљоне од тако маленога њиховога броја, то би значило смањити редовну војску са толико активних пукова. Не, госпоно, то би било за строгу осуду — уштеду у томе ви нити ћете желети нити одобрити. Ценећи све прилике, ја напротив имам ту тежњу, имам ту амбицију, да са буџетом скраћеним на $\frac{2}{3}$ буџета претходних година, не само одржим кадровско стање онако, као што је било оно, које сам ја затекао, већ да га и увећам.

Вама ће, госпоно, бити познато, да је војно министарство и о таком мршавом буџету у прошлој години не само одржало постојеће исправе, већ је завело две подофицирске школе, тако потребне и тако корисне за старешински кадар целе редовне војске.

Говоре господе из опозиције, а тако исто и господе из већине, која су се у том опозицији придружила, сумарно могу на ово да сведем: на пребацивање влади, што није учинила довољно уштеда, и на пребацивање, што није пошла путем преустројства администрације. Госпоно, ја морам да признам оправданост тежње, која се у Скупштини појавила, да се у опште чини што више уштеда, но не бих могао примити прекоре да влада на томе пољу није ништа радила. Као што сам мало пре рекао, при примању управе ми смо приступили штедњи, где се год могло; у оно време, кад се на све стране око нас оружају, спустити војни буџет на две трећине то је велика штедња. Велика је штедња и то, што је број посланистава уведен на половину, и морам да признам, да то није било могуће, ми смо чинили штедњу, а на путу реформе администрације нисмо је могли чинити из престога разлога, што влада није могла озбиљно ни да легне на тај посао. Ви знате, и треба да сте справедљиви па да признате, да је влада имала огромне послове да изврши на увођењу самога Устава. Ми смо примити управу кад је Устав изгласан, и по томе Уставу влада је требала да приступи разним великим пословима. Ево и ова Скупштина још има послова, који су јој остали да их посвршава према самом Уставу, и то сем оних који су прошле године извршени. Апсолутно је дакле било немогуће, да влада озбиљно прилегне и ради на преустројству администрације. Тај посао тек може да буде спреман за идућу Скупштину, и да га раде и оне, које за њом дођу. Ја, исто тако, разумем, госпоно, и оправдану бојазан од дефицита, који се први пут сад отворено у буџету и пред Народним Представнишвом показује, и, понављам, није ни нама лако било да пред Народну Скупштину изађемо с дефицитом. Међу тим дефицит би, госпоно, доста по себи био опасан, кад не би имали изгледа да ће се покрети или са свим скинути. Министар финансија, у првом свом говору наговестно је на какве изворе рачуна, па да се дефицит постепено са свим избрише, и, по томе, овај дефицит имао би да се сматра као *аконтирање* на предвиђену будућу привреду државе. — Између оних уштеда, које је он наговестио, могла би да дође и она на коју је указао и поштовани посланик г. Панта Срећковић, т. ј. на уштеду од преустројства администрације. У напред не бих могао да стојим добар, да ће будуће преустројство администрације довести велику економију; али дужност је и нама и Скупштини да том реформом створимо такву администрацију, од које ће држава имати више користи, него ли данас.

Да, доста, госпоно, дефицит у државном газдовању није лена, али није ни ретка појава у данашњем времену. Да вам напоменем да нема готово ни једне земље где не би било дефицита и где не би било државних дугова. Ја нећу да вам говорим ради тога да вас као утешим, да лакше осећате наше држав. терете, — но ћу вам навести, тек ради оријентисања,

да знате како се Србија у финансијском погледу налази према другим државама. Да пођемо од наших комшија. — Мађарска на 360 мил. форинти плаћа годишњи ануитет 115 милиона, — дакле трећину од укупног прихода. Румунија према својим приходима годишњим од 165 милијуна динара, плаћа ануитета 61 милијун, дакле опет скоро *трећина* од свих њених прихода; Грчка на 96 милијуна прихода плаћа ануитета скоро 38 милијуна, то је око *две петине* од целог прихода државног; Бугарска у томе погледу налази се у бољим приликама, јер на 78 милијуна не плаћа више од 12 $\frac{1}{2}$ милијуна, а то је једна шестина њених прихода. Но и земље, које су културније од нас, а више мање одговарају величини Србије, и оне од прилике тако стоје. Тако Белгија на 333 милијуна прихода плаћа ануитет 100 милијуна, то је скоро једна трећина; у Саксонији на 83 милијуна марака, плаћа се 31 милијун ануитета, то је опет две петине и т. д. Србија по буџету, који вам је предложен, на 57 милијуна има ануитета 19 милијуна, то је од прилике једна трећина целог прихода. То заиста није мали терет и за то, кад сам вам навео горње цифре нисам то учинио, ради тога да вам буде лакше, него да видите да економно и финансијско стање и у другим земљама није Бог зна како повољно, те да и за своје не очајавамо.

Ово упоређење с другом земљом учињено је, као што рекох, ради оријентисања, али нас се тиче пре свега како ми стојимо сами по себи. Г. министар финансија и у првом говору, а и сад у неколико је казао да у том обзиру ми стојимо очевидно боље, но што је било пре две године, кад смо примили управу. То је потврдио чак и поштовани Ранко Тајсић, не сад, него у дебати о адреси, кад је рекао, да се сељак сад осећа боље но што је пре. А да је боље опет ћу да се послужим његовим речима: „диврама“ на „диврама“. 1888 године био је приход не пуних 34 милијуна; на те приходе плаћало се ануитета 17 милијуна, — то значи равно половину буџета; 1890 године, по рачунима које министарство финансија до сад има, прикупљено је прихода око 41 милијун, на ту суму ануитет је био 18 милијуна, дакле већ нешто мањи од половине буџета; у буџету од ове године на 57 милијуна, ануитет је 19 милијуна, то је *једна трећина* од прихода. Дакле од 1888 године до ове, ануитет према приходима државним не само да није остао на једној мери, него је сиао *од половине на трећину* према државној привреди и приходима њеним. — Тако исто стоји и са дефицитом. 1888 год. дефицит је био преко 10 милијуна, он је дакле износио *једну трећину* укупних прихода. Прошле године дефицит је од једне трећине спао на *једну осмину*; ове године ми рачунамо да ће бити већи од *једне десетине* од укупног прихода државног. Затим панири наши, за ово две године скочили су у вредности за 25%, значи кредит је наш на страни осетно порастао. Кад човек хоће у опште да суди о финансијској политици своје земље, он мора да се одвоји од појединих цифара, које су у специјалним буџетима, па да узме у оцену укупан буџет, укупно финансијско стање, и тада увериће се да у нашем државном газдовању за последње две године има *сталног напредка*.

Господо, као, што вам је познато, влада, примајући управу земље, кад је ова била на прагу финансијског банкротства, не би је могла од тога да спасе, да није одма одузела оне вредне изворе, који су јој дали могућност, да најиречим државним обвезама одговори. И сад не само, да више писмо на прагу банкротства, него смо на путу сталног опорављења наших финансија.

Пошто је влада тако спасла земљу од неминовног банкротства и довела у ред замршене финансије, остаје јој да изврши други не мање важан задатак, а то је: сважење постојећих и отварање нових извора привредних, како државних тако и народних. И на томе је се нешто радило, али с обзиром на ово кратко време не можете нас кривити, што нисмо могли до сад много шта да учинимо. Но ми смо одлучни и вољни, да и на том пољу истрајно порадимо, па се надамо, да ћемо за то и у Народној Представници наћи потпору.

На завршетку, господо, и ако је бољитак у нашим државним финансијама очевидан и неоспоран, опет за то ја не тврдим,

да није тешко економно стање земље. Но ми се стално наштимо да и то поправимо. Да би вам наш мучан задатак што јасније обележио, дозволте ми, да се изразим у фигури: кад се један капетан брода нађе на бурном мору, па мора у исто време да се одлучује и лађу од пропасти да спасава и путнике — од морске или које било друге болести — да лечи шта му пре ваља чинити? Без сумње подржавајући живот својих морнара, — он мора да гледа, што пре да се дочена обале и да лађу спасе од пропасти, па тек после да се за болесне на лађи побрине. На подобан начин имала је да ради и ова влада; она је имала најпре да спасава државни брод — од финансијског банкротства, а сад јој остаје да се побрине, како ће економно стање народа да поправи и унапреди.

То је све, што сам имао да кажем.

Потпредседник — Оглашујем, да је претрес свршен. Сад настаје гласање о буџету у начелу. Ставићу овако питање: Ко је за буџетски предлог у начелу, тај ће седети, а ко је противан, тај нека устане? — Је ли вам јасно? (Јесте). Онда: ко је за пројект буџета да се прими у начелу нека седи, а ко је противан нека устане? (Већина седи).

Оглашујем, да је велика већина седела и да је пројект буџетски у начелу усвојен. Вечерашњу седницу закључујем, а заказујем другу сутра у 9 часова пре подне.

На дневном реду биће: продужење претреса пројекта буџетског у појединостима.

Седница је трајала до 7 $\frac{1}{4}$ часова у вече.

57 САСТАНАК

5 фебруара 1891 год. у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК

Димитрије Катић

СЕКРЕТАР

Ранко Петровић

Почетак у 9 $\frac{1}{2}$ час. пре подне.

Присутна су г. г. министри: председник министарства, министри: просвете и цркв. послова, унуграшњих дела, правде, грађевина и финансије.

Потпредседник — Отварам 57 састанак. Изволте чути протокол 56 састанка.

Секретар Љуба Јоксимовић чита наведени протокол.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитани протокол? (Прима).

Изволте чути молбе и жалбе упућене Скупштини.

Секретар Ранко Петровић чита:

Мита Стојановић трговац из Неготина, жали се противу решења радујевачке царинаре, министра финансије и Државног Савета;

Сељани из Малог Вртопа у ср. запланском. окр. топличком, моле да им се не забрањује, да суву гору довлаче својим кућама;

Стеван Николић из Медвеђе у ср. трстеничком, окр. крушевачком, моли за државну службу, или да му се врати улог, који је уложио, док је био у служби државној;

Вићентије Јовановић из Каменовца у ср. тамнавском, окр. ваљевском моли, да буде ослобођен новчане казне од 100 дин.;

Милица, удова Ристе Вуковића из Љубовије у ср. азбуковачком, окр. подринском, моли за исплату реквизиције;

Тома Петровић и још двојица, сељани из Дебелице у ср. заглавеком, окр. тимочком моле, да буду ослобођени полицијског надзора;

Самуило Попер, санитетски поручик из Крушевца, моли да му се урачуна у указне године службе време проведено у контрактуалној служби;

Живко Јаковљевић из Неготина, жали се против окружног начелства;

Еснаф механско-кафански из Београда моли, да се укине акциз на пиће;

Сељани из Опорнице у ср. и окр. крагујевачком моле, да се одселе цигани из њиховог суседства

Потпредседник — Све ове молбе и жалбе упућују се одбору за молбе и жалбе.

Изволте чути две молбе посланичке за одсуство:

Секретар чита:

Народној Скупштини

Молим Народну Скупштину да ми допусти шест дана одсуства.

4 фебруара 1891 год.
у Београду.

Ст. Д. Рибарац
НАР. ПОСЛАНИК.

Народној Скупштини

Молим Народну Скупштину, да ми одобри 10 дана одсуства.

3 фебруара 1891 год.
у Београду.

Ст. Максимовић
ПОСЛАНИК.

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина тражена одсуства? (Одобрава).

Изволте чути једну интерпелацију на г. министра председника.

Секретар чита:

Интерпелација

НА

Господина Председника Министарског Савета.

«Српске Новине» од 16 јануара о. г., донеле су у службеном делу текст протокола, закљученог између Његовог Величанства краља Милана и Намесника Краљевског достојанства 23 фебруара 1889 год.

Овај је протокол у облику циркулара г. министар унутрашњих дела спровео 12 јануара ов. године ПБр. 589 свима окружним началницима и управитељима вароши Београда и Ниша.

Част ми је замолити г. Министра-Председника да изволи одговорити на ова питања:

I. Је ли овај уговор у сагласности са Уставом земаљским?

II. Има ли још оваквих уговора са Њ. В. Краљем Миланом?

III. Сматра ли их као обавезне за себе и земљу?

IV. Мисли ли влада дозволити да се државна снага употреби за извршење ових уговора?

4 фебруара 1891 год.
у Београду.

М. Гарашанин
НАР. ПОСЛАНИК
ЗА ОКРУГ ПОДУНАВСКИ.

Потпредседник — Ова интерпелација упутиће се надлежном министру, да у законом року на њу одговори.

Сад изволте чути интерпелације на г. министра грађевина и на министра унутрашњих дела.

Секретар чита:

Интерпелација

НА

Господина Министра Грађевина

Прошле године 24 новембра, била је лицитација код начелства окр. пожаревачког за грађење моста на реци Витовници на друму Пожаревац-Петровац.

На дан лицитације као најнижу цену — 10.000 дина — понудила је жена Даница М. Агајеџић. Но после неколико дана телеграфским путем учинио понуду, непосредно г. министру а за тим и начелству пожаревачком положио кауцију Мијаило П. Ђорђевић предузимач из Пожареваца. Понуда Ђорђевића гласила је са 1200 дина. ниже од понуде Даничине.

Пред министром грађевина биле су обе понуде, жене Данице и предузимача Ђорђевића; па пошто се мислило више од месец дана, уступио је грађење моста жени Даници, а на понуду предузимача Ђорђевића није ни главе окренуо!

Интерпелушићи г. министра грађевина, тражим да на следећа питања одговори:

1. Како је могао уступити жени Даници М. Агајеџић грађење моста, кад је у исто време постојала понуда предузимача Ђорђевића са 1200 дина. нижа?

2. Кад се такав случај десио, зашто није г. министар наредио, да се држи нова или бар ужа лицитација?

3. Зна ли г. министар да је уступком грађења моста жени Даници, оштетио са 1200 дина. народ у округу пожаревачком, који редовно сваког полгођа као прирез за подизање и одржавање мостова у округу, даје уз порез по 1 дина. с главе на главу.

4. Има ли уверења г. министар, да на овом мосту неће бити никаквих додатака; па ако је уверен, чиме мисли доцније своју реч откупити, у случају кад се противно поступи?

5. Мисли ли бар сада г. министар, да исправи своју неправилну радњу о уступку поменутог моста, кад је начелство округа пожаревачког вратило акта, тражећи од г. министра да и по понуди предузимача Ђорђевића донесе такође решење.

4 фебруара 1891 год.
Београд.

ИНТЕРПЕЛАНТ
НАР. ПОСЛАНИК
Јоца С. Јовановић

Народној Скупштини

Интерпелација

НА

Г. министра унутрашњих дела.

У Глушцима (округ подрински) и Миријеву (округ подунавски) употребљена је ових дана оружана војена сила против грађана ових општина, а поводом њихове слободне употребе права у избору општинск. кметова.

На тај начин, власти, којима на челу стоји министар унутр. дела, покушавају сузбити расположење већине у корист кандидата владајуће радикалне странке; — улазе у опасну игру, коју је сила жандармска играла у почетку прошле деценије под осуђеним напредњачким режимом и изазивају нереде само за то, да, ма и на жртву братске крви, силом издејствују земљиште оних својим присталицама, које је већина, као што резултати ова два општинска избора показују, осудила.

Протестујемо на овај корак власти овом интерпелацијом и тражимо да нам г. министар одговори:

1. Је ли и за што употребљена сила војна у горњим општинама; и по коме се закону смела издати наредба о изашљању оружане војене силе у ове две општине?

2. Мисли ли г. министар наредити истрагу брзу и строгу против виновника, који је, у облику власти, исту наредбу издао?

Београд, 4 фебруара, 1891. г.

НАРОДНИ ПОСЛАНИЦИ

Ј. Ђ. Авакумовић, Жив. Величковић, Д. А. Машић,
Вед. Кундовић, А. Вељић.

Потпредседник — Обе ове интерпелације упутиће се надлежним министрима да у законом року на њих одговоре.

Изволте чути једно питање на министра Народне Привреде.

Секретар чита:

Народној Скупштини.

Питање

НА

Господина Министра Народне Привреде.

Дошло ми је до знања: да је пао тунел Сењског рудника угљена и затрпао све отворе, посредством којих се вадио угљен, те је са тога на истоме обустављен сваки рад.

Тим поводом част ми је молити г. министра Народне Привреде за одговор на следећа питања:

1. Стоји ли у истини, да је тунел пао и да су окна затрпана?

2. Је ли, усљед тога, обустављен рад на истоме?

3. Пошто је за исти случај „непажње“, који је изазвао ову штету, одговоран дотични управник, човек странац, мисли ли г. министар држати овога човека и даће на истом положају и

4. Је ли предузео мере, да се отклоне веће штете (које предстоје чим југ дуне) нарочито: мисли ли предузети мере за обезбеђење штете, коју, у последицама, овај случај собом носи, ако нађе, да за то до кога има материјалне одговорности?

4 фебруара 1891 год.

у Београду.

Жив. Величковић

НАР. ПОСЛАНИК.

Потпредседник — И ово питање упутиће се надлежном министру да на њега што пре одговори.

Изволте чути један указ Краљевских Намесника.

Секретар чита:

У ИМЕ

ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА

АЛЕКСАНДРА I

по милости божјој и вољи народној

Краља Србије

МИ КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ

На предлог Нашег министра Народне Привреде, а по са- слушању Нашег министарског савета решили смо и решавамо:

Одлашћује се Наш министар Народне Привреде, да Нар. Скупштини, сазваној у први сазив прве периоде скупштинске може поднети на решење: „Предлог закона о изменама и допунама закона о српској државној класној лутрији за привредне циљеве од 21 априла 1890 године.

Наш министар Народне Привреде нека изврши овај указ.

1 фебруара 1891 год.

у Београду.

Јов. Ристић. с. р.

К. Протић с. р.

Ј. Вели-Марковић с. р.

Министар
народне привреде
К. С. Таушановић.

Исти гласи:

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

О

изменама и допунама закона о српској државној класној лутрији за привредне циљеве од 21. априла 1890. године.

Други одељак чл. 4. постојећег закона да се замени овако:

„Поред тога узимаће се од срећке и класе највише по 1 динар у име писарине”.

Члан 7. да се замени овако:

„Препродавци добијају у име награде за њихов труд највише до 8% од цене срећке, по одбитку писарине и осим тога до пола писарине по чл. 4. овога закона.

Али је Министар народне привреде овлашћен, да појединим препродавцима уступи и целу писарину, ако нађе да од тога зависи успешна продаја срећака.

Писарина ће се рачунати препродавцима почев од I. класе 1. кола.

Министар народне привреде може препродавце, по лутријским предметима, које они службено отправљају Управи државне класне лутрије или, обратно, Управа њима, ослободити од плаћања поштарине за писма и аманете, такса за депеше, као и у опште свих дажбина по закону о таксама“

Члан 9. да гласи овако:

„Од дана кад се по овом закону објави издавање срећака, забрањено је продавање и куповање у Србији свију страних срећака осим срећака државних зајмова; али се забрањује без изузетка продаја и куповање свију страних промеса.

Потказивачу и хватачу онога, ко у Србији продаје и купује законом забрањене стране срећке, припада у име награде по једна четвртина од новчане казне, која се у смислу овога закона наплати од кријумчара. Ако је једно исто лице и потказивач и хватач, онда му припадају обе четвртине од наплаћене казне. Ако ко поткаже власти кријумчара, па ова га власт на делу ухвати, онда хватачев део од наплаћене казне, припада државној каси.

Министар народне привреде овлашћен је, да у споразуму са Министром финансија дозволи продају и куповину појединих, забрањених, срећака из страних држава, ако би од тога у дотичним земљама зависила продаја српских срећака, било државних, било хуманитарних друштава”.

Нов члан 12. да гласи овако:

„Овај закон ступа у живот од дана кад га Краљ потпише”.

Мишљење Државног Савета.

Господине Министре,

Државни Савет проучио је пројект о изменама и допунама у закону о државној класној лутрији од 21 априла пр. године који сте му на мишљење упутили пиетом од 10 јануара т. г. ПБр. 178 и исти је усвојио са примедбама, које ће се ниже изложити.

Тако:

Замену другог одељка четвртог члана постојећег закона усвојио је по вашем пројекту.

Замену члана 7 такође је усвојио по пројекту, но с тим, да четврти — последњи — одељак у место предложене редакције гласи овако: „Министар Народне Привреде може препродавце у службеној преписци са управом класне лутрије ослободити од плаћања поштарине за писма и аманете, такса за телеграме, као и свију других такса по закону о таксама.” И да се у другом одељку другој врти истога члана реч „појединим” изостави као непотребна.

Чл. 9 Усвојен је такође по пројекту, но с тим, да други одељак у место предложене редакције гласи овако: „потказивачу онога ко у Србији продаје и купује законом забрањене стране срећке припада у име награде половина од новчане казне, која се по овоме закону наплати од кријумчара”.

Чл. 12 Усвојен је по пројекту.

На изложене измене изволели сте и ви господине министре свој пристанак дати.

У саопштењу овога, част ми је, господине министре, и овом приликом уверити вас о моме одличном поштовању.

ПРЕДСЕДНИК ДРЖ. САВЕТА

Др. Л. Докић.

Министарство нар. привреде

ПБр. 616

1 фебруара 1891 год.

Београд.

Народној Скупштини

У примени закона о државној класној лутрији, од 21 априла пр. год. показала се потреба, да се извесне одредбе у истом допуне и измене.

У тој цели Краљевска влада решила је, да поднесе Нар. Скупштини на решење под $\frac{1}{2}$ приложени пројект закона о изменама и допунама закона о српској државној класној лутрији за привредне циљеве од 21 априла 1890 године.

Подносећи овај пројект Народној Скупштини част ми је замолити је, да исти пројект изволи усвојити.

У исто време част ми је под $\frac{1}{2}$ поднети Народној Скупштини и мишљење Државног Савета о овоме пројекту.

Министар
народне привреде
К. С. Таушановић.

Потпредседник — Предлог овај упућује се секцијама.

Пера Максимовић — Ја бих молио председништво да ми изволи објаснити ово: Још 16-ог Јануара ове год поднесох интерпелацију на г. министра унутрашњих дела, да ми одговори односно прогонства Васе Пелагића. Министар је казао, да ће на време да одговори на ту интерпелацију. У пословнику јасно стоји, да је министар дужан најдаље за 15 дана да одреди дан, кад ће да одговори на интерпелацију. Пошто је прошло од тога времена 20 дана а министар још није одредио дан, кад ће на исту да одговара, то молим председништво да упита министра, кад ће да одговори, а мислим да је интерпелација по својој важности таква, да ће побудити г. министра унутрашњих дела, да на њу што пре одговори, пошто на то имам права по пословнику, а сем тога и зато, што се то тиче слободе једног човека. Неће ли пак што пре на њу да одговори, изгледа ми, да се тиме уводи опасна практика, да се на све важније интерпелације оставља згодно време за њих, да одговарају на завршетку рада скупштинског.

Друго, исто тако, поднео сам прошлог месеца 1 предлог, да се укине *полицјски надзор за политичке преступнике*. Тај предлог је био у Скупштини и Скупштина га је огласила као хитан, и од тога времена има већ 20 дана. Ако је тај предлог послат Државном Савету а овај није на њему шта урадио и није га вратио, онда молим председништво да учини по закону шта треба, те да овај предлог дође што пре пред Скупштину.

Потпредседник — Што се тиче првога питања имам да одговорим ово: да је већ учињен корак код министра да одговори на интерпелације, и г. министар је одговорио, да ће да одговара онога дана, кад Скупштина одреди. Ако је Скупштина вољна може се одговор на ову интерпелацију ставити и сутра. (Чује се: важнији је буџет, па с тога треба нека решавати). Онда молим вас је ли вољна Скупштина да ставимо ову интерпелацију на дневни ред одмах другог дана по свршетку буџета? (Јесте).

Што се тиче предлога г. Пера Максимовића о укинућу полицјског надзора над политичким кривцима, он је послат на оцену Државном Савету и он га није још вратио Скупштини. Према томе Скупштина треба да реши и о томе предлогу, кад ће доћи на дневни ред, али пошто је сад на дневном реду буџет, који је најхитнији да се реши, онда нека се тај предлог стави омет после буџета.

Је ли вољна Скупштина да тако урадимо? (Јесте).

Тома Јовановић — Кад сам дошао са одсуства, питао сам г. председника, кад ће г. министар финансија да одговори на интерпелацију, коју сам поднео против цинцарина Марка

Шпартала, и г. председник је казао, да ће кроз 10 дана министар да одговори, а међутим прошло је већ 20 дана и више и министар на њу не одговара. С тога мислим, да председништво одреди дан, кад ће на њу г. министар да одговори.

Потпредседник — Ја мислим, да и г. Томи немам шта друго да одговорим, него што сам одговорно на питање г. Пера Максимовића, т. ј. да и ову интерпелацију оставимо за после, пошто буџет свршимо.

Трифун Милојевић — Још пре 2 месеца поднет је предлог Више Радовановића са дружином, да се закон о трошарини од 1884 год. укине, а шта је било са тим предлогом ја не знам? Чуо сам да га је Државни Савет вратио са мишљењем, да се исти предлог одбади. С тога питам председништво да ми одговори, кад ће тај предлог доћи пред Скупштину? Јер нама је неопходно нужно да овај ћерам скинемо.

Потпредседник — Предлог о коме ме питате још није председништву дошао, а кад буде дошао и кад буде могућности да се стави на дневни ред, онда ће Скупштина решити, кад ће доћи на претрес.

Стојан Станковић — Кад је већ решено да прво дође предлог г. Максимовића, који је доцније поднесен, онда молим председништво да ми каже: Кад ће доћи пред Скупштину предлог о пресним онанцима, који је потписан са 33 посланика. Знам да је тај предлог већ од Државног Савета враћен и с тога треба га ставити на дневни ред одмах по свршетку буџета. Молим председништво да тако учини.

Потпредседник — Кад год Скупштина нађе за нужно да ставља овај предлог на дневни ред, она нека реши о томе, па ће се ставити.

Сад прелазимо на дневни ред.

На дневном је реду претрес буџета у појединостима.

Известилац Риста Поповић прочита партију: I Краљева Цивилста (Прилог 5 ст. 4).

Потпредседник — Ко је за то, да се прочитана партија прими нека седи, ко је против нека устане? (Сви седе).
Објављујем да је партија I усвојена.

Известилац прочита партију: II Државни дуг.

Потпредседник — Ко је за то, да се прочитана партија прими нека седи, ко је против нека устане? (Сви седе).
Објављујем да је тачка II примљена.

Известилац прочита партију: Дотације.

Д. Димовић — Ја бих имао да учиним једно питање објаснења ради. По закону о порези ми имамо и других дотација, за школски фонд и за фонд санитетски. А овде видим само да су обухваћене дотације за оружји и инвалидски фонд. Ја бих молио г. извештоца или г. министра да ми објасни, којим су путем прошле дотације за школски и за санитетски фонд. Мислим колико ће то објаснење бити добро за мене толико ће и за Скупштину. Истина за фонд санитетски налазим цифру у билансу министра унутр. дела, а за фонд школски то не видим, је ли та дотација на тај фонд — школски — прошла кроз буџет стручних расхода или не.

Известилац Риста Поповић — Приход од школског фонда разуме се кад није ушао овде, он је ушао разуме се у буџет стручних расхода.

Потпредседник — Пошто нико више не тражи реч објављујем да је претрес свршен. Стављам на гласање: Ко је за то, да се прочитана партија дотација прими по предлогу тај нека изволи седети, а ко је против тај нека устане? (Сви седе).

Објављујем да је Скупштина усвојила дотације оружном и инвалидском фонду по предлогу.

Известилац прочита у партији засебних расхода тачку I-ву: Народна Скупштина.

Потпредседник — Ко је за то, да се предложена сума за Нар. Скупштину прими нека изволи седети, а ко је против нека устане? (Сви седе).

Објављујем да је Скупштина по предлогу прочитану суму на Нар. Скупшт. усвојила.

Извештај Риста Поповић — После ове позиције долази позиција на Држав. Савет. Али пошто он има специјалан буџет, ја мислим да о њему говоримо доцније кад дође на ред његов специјалан буџет, а сада да га прескочимо. (Скупштина усваја);

Трећа је позиција: Додатак председнику мин. Савета:

Ранко Тајсић — По мом одвојеном мишењу, које је имало срећу да пропадне, ја сам код ове позиције направно уштеду 3.000 дин., но господо и кад се одузме 3.000 дин., опет остаје од првобитне предложене суме 2052 дин. а то износи 5 дин. и 90 пр. дневно. Ја сам то рачунао онако као и сваки други само коме су паре скупе. Према приликама у којима живимо, ја држим да овде треба да се учини уштеда а и да опет остане довољна сума, као додатак председнику министарства.

Мика Спасојевић — Као што видим из извешта г. Р. Тајсића, он је уштедио мање но што је требало. Ја мислим да тај додатак треба са свим избрисати, јер на што тај додатак кад пред. министар. има добру плату. И на што би употребљавао тај додатак, ваљда на оперете и забаве.

Милија Миловановић — Ја мислим, господо, да се у опште овим додацима треба да стане на пут једаред. Поред ових издатака, који се чине на разне чиновнике, мени се чини да велику суму износе ови додаци. Ако би се узело збиља да председ. минст. треба да има тај додатак нарочито с тога, што он има издатака, који су скончани са његовим виђенијим положајем, онда опет мислим, да овај додатак од 5.000 дин. велики и ја држим да се може свести на 2.000 дин. С тих 2.000 дин., поред добре министарске плате, ја држим да би могао г. председник министарства подмирити трошкове приликом доласка страних сила код њега или за одлажење у двор. С тога мислим да за брисање ових додатака треба почети с главе, а кад се почне с главе, онда значи, да треба овај додатак да смањимо а то исто да учинимо редом код свију позиција, где се о неким додацима говори. Ја мислим да ће Скупштина бити сагласна да се прими предлог Ранка Тајсића, да се на додатку министра председника уштеди 3.000 динара.

Ранко Тајсић — Ради објашњења мога говора само да кажем неколико речи. Ја не мислим као Мика Спасојевић, да министру председнику треба са свим избрисати додатак. Занима, господо, он има већих трошкова него други министри. Он има додира са конзулима, члановима у двору, има потребе да чини неке луксузне издатке. На сваки начин да због тога мора да троши много више, него други министри, али с друге стране, господо, ја држим и кад се уштеди 3000 дин. онда му остаје додатак од 2052 динара, и по томе држим да је доста остављено кад он има дневно по — 28 гроша. 28 гроша то су, господо, две учитељске плате, и са две учитељске плате, само на додатку ја држим, господо, да он с тим додатком може се увек достојанствено одазвати обвезама, које у извесним приликама мора да испуни, као председник кабинета. Ја држим да је мој предлог потпуно умесан и ја бих молио да ме 12 посланика потпомогну. (Потпомажу га.)

Вића Радовановић — Да није и одборска већина и одборска мањина штедела на другим додацима, и ја бих могао гласати за овај додатак. Али као што се види из извештаја већине одборске, а тако исто и мањине, увидају се додаци директорима и заступницима директорским, онда не могу да прећутим и да не захтевам да се и на овоме додатку штеди. Ја држим да је потпуно оправдано мишење г. Ранка Тајсића, да се на овом додатку може учинити уштеда, али с друге стране нисам сагласан са мишењем Мике Спасојевића, да се овај додатак може са свим да укине. Тек свакојак је оправдан: мишење Тајсићево, да се може да учини уштеда и то онолику колику је он предложио.

Љуба Ђурић — И ако су готово сви предговорници изјавили мишење у корист предлога Тајсићевог, ипак сам устао да кажем неколико речи, те да потпомогнем његов предлог. Одиста, господо, на први поглед доста ситничарски изгледа кад ми на таким позицијама, као што је додатак председнику министарства, хоћемо да штедим. Али кад ми видимо да збиља нисмо у стању да нове финансијске изворе створимо, па кад се налазимо у таквом слабом финансијском стању, и кад се зна да на двору српском не стоји онакав луксуз какав је пре био и да не морају да се чине издаци; као што су чиниени за време Краља Милана, онда је са свим оправдано, да се додатак председнику смањи, а може бити да би било оправдано и да се са свим укине. Ви знате колика човишња излази у буџету због тих додатака. Мени се чини да је дошло време да се један пут престане с тим додацима. Кад погледате на издатке појединих министарства, ви на много места налазите да један чиновник има 3000 динара плате, 1000—2000 динара додатка, и додајте још томе дијурне, а међутим тобож се рачуна да има само 3000 динара плате. Да тога не би више било и да би се један пут престало с давањем додатака, а полазећи с гледишта да Скупштина треба да штеди и ако је ово мала ситна мера, онда сам ја у крајњем случају за мишење г. Ранка Тајсића, да буде додатак, као што је он предложио, а остало да се покаже као уштеда.

Томо Војичић — Кад смо мало пре оставили позицију Државног Савета, ја мислим да преко ове позиције треба да пређемо, те да видимо како ће се решити питање о додацима државним саветницима, па онда да додасемо решење за све уједно, јер то може да изазове борбу са државним саветницима, јер ће се они позивати на стечена права своја, те тако можемо само овај додатак укинути једном човеку, а оставити неколико саветника са крупним платама. Ја сам мишења да се ово питање остави и да решимо то питање начелно, кад дође питање о државним саветницима.

Димитрије Машећ — Ја немам ништа да кажем против мишења одборске мањине, јер сам се ономад изразио да се слажем са извештајем одборске мањине, но рад сам да напоменем, да је већ крајње време да се ови додаци укину. Ви сви знате да смо ми и лањске године молили и тражили да се укине сав додатак, а ако то не, онда да се сведе на што мању суму. У толико мање имам да говорим што је г. Ђурић изнео, да ако су трошкови пређашњих председника министарства били велики, кад је на двору владао луксуз, да су данас те потребе престале, с тога се слажем потпуно са мишењем Ранка Тајсића.

Милан Ђурић — Кад се повела реч о додатку уваженог председника министарства, ја кад би гледао на лице и рад, ја бих се сложио да се тај додатак не укида, али кад погледамо на наше тешко финансијско стање, и кад је у првом реду Народна Скупштина позвана, да то болесно стање лечи, онда морам да се сложим са предлогом г. Ранка. Не треба са свим да се укине тај цео додатак, јер би се тим у неку руку очитовало у јавности као неповерење владино, ја овде изјављујем, да ми тим нећемо да изразимо неповерење, већ као што смо и јуче казали, због тешког нашег финансијског стања морамо поћи тим путем, и захтевати да се учине неке уштеде у корист наше драге отаџбине. Ми смо, господо, први позвани да се бринемо о интересима наше државе и народа, па с тога баш и треба да чинимо ове штедне. Неко ће рећи, па каква је то уштеда од 3000 дин. Јест, господо, али кад пођемо даље тим путем, ми ћемо уштедити неколико стотина хиљада динара. Дакле ово није знак неповерења но поверења, али ми смо позвани, као што смо јуче изјавили, да хоћемо да штедим, па то треба и да почнемо.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)